

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Strandbo 2021-2023

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indhold

Hvem er vi?	3
Rammen for den styrkede pædagogiske læreplan	6
Pædagogisk grundlag	7
Pædagogisk læringsmiljø	7
Børnesyn, Dannelse, Børneperspektiv, Leg, Børnefællesskaber og Læring.	8
Samarbejde med forældre om børns læring	11
Børn i udsatte positioner	12
Sammenhæng til børnehaveklassen	13
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	14
Inddragelse af lokalsamfundet	14
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	16
De seks læreplanstemaer	19
Alsidig personlig udvikling	19
Social udvikling	21
Kommunikation og sprog	23
Krop, sanser og bevægelse	25
Natur, udeliv og science	27
Kultur, æstetik og fællesskab	30
Evalueringskultur	32

Hvem er vi?

Stamoplysninger for Børnehuset Strandbo

Navn, adresse og åbningstid

Børnehuset Strandbo
Strandskolevej 140
2660 Brøndby Strand
Tlf.: 43286160
E-mail: strandbo@brondby.dk
Åbningstider er:
Mandag til torsdag kl. 6.30-17.00
Fredag kl. 6.30-16.30

Kontaktpersoner

Leder: Judy Hartwell E-mail: Juhar@brondby.dk
Bestyrelsesformand: Rikke Thomsen E-mail: Rikke2603@hotmail.com

Kort om Strandbo

Børnehuset Strandbo ligger i et villakvarter med grønne omgivelser, gode legepladser og tæt på sø og strand. Vi er et børnehus med høj faglighed og med medarbejdere, som er stolte af deres fag. Vi har mange traditioner, masser af nærvær, engagement og glæde.

Personalet i Strandbo bestræber sig på, i fællesskab med børn og forældre, at skabe en atmosfære af trivsel og velvære. Vi ønsker, at huset er et sted, hvor det er rart at komme. Et hus hvor børn og forældre føler sig som en del af et fællesskab.

Strukturering af børn

Børnehuset Strandbo er normeret til 25 vuggestuebørn og 44 børnehavebørn i alderen 0-6 år.

Børnene er fordelt på 4 stuer – 2 vuggestuegrupper med børn i alderen ca. 0 - 2,8 år hvor der henholdsvis er 12 og 13 børn og 2 børnehavegrupper med børn i alderen ca. 2,8 – 6 år hvor der på hver stue er 22 børn.

Den enkelte stue er et tilhørssted for det enkelte barn med faste voksne og stuen danner rammen om det daglige samvær. Når det er sagt, er vi samtidig et åbent hus, hvor børn er velkomne til at lege på tværs af stuerne og vores legeplads er fælles – og benyttes dagligt af alle. Legepladsen ligger op til, at alle børn får et kendskab til hinanden på tværs af huset.

Pr. 01.09.2018 overgik Strandbo til at blive en institution med et sprogstimuleringsstilbud iht. Dagtilbudsloven § 11. Her er Strandbo normeret til 4 børn, som er fordelt med 2 børn på hver stue i børnehaven.

Strukturering af personale

I Børnehuset Strandbo er der i alt 18 fastansatte medarbejdere, som er fordelt som følgende:

- 1 Dagtilbudsleder
- 11 Uddannede pædagoger
- 2 Pædagogiske medhjælpere
- 1 Pædagogisk assistent
- 1 Pædagog studerende
- 1 Ernæringsassistent til køkkenet
- 1 Rengøringsassistent

Pædagogerne i Strandbo spænder kompetencemæssigt bredt. Vi har nyuddannede pædagoger, en pædagog med bachelor- og universitetsuddannelse i pædagogik og psykologi samt pædagoger med mange års erfaring og med kompetencer på Diplom niveau.

I vores køkken har vi bevidst valgt at ansætte en uddannet Professionsbachelor i Ernæring og sundhed, for at sikre kvalitet i børnenes måltider.

Vidensopsamling kvalitet i dagtilbud – pointer fra forskning (EVA, 2017) viser, at efter- og videreuddannelse af pædagogisk personale øger kvaliteten af det pædagogiske arbejde. På denne baggrund er vi et hus, der prioriterer kompetenceudvikling højt. Inden for de sidste år har husets personale øget deres kompetencer via diplomuddannelser inden for Inklusion, Sprogarbejde, Aktionslæring, Motorisk udvikling og kropslig læring, Ledelse samt inden for Den pædagogiske styrkede læreplan. Derudover er der øget kompetencer via kurser omkring Tidlig opsporing, Læreplaner, Leg og læring, Yoga og Vejledning af pædagogstuderende samt efteruddannelse af en medarbejder til friluftvejleder. I efteråret 2021 opstarter en pædagog på diplom i Tidlig indsats for vuggestue pædagoger.

Strandbo fungerer som uddannelsesinstitution. Vi modtager i vuggestuen studerende i 2. og 3. praktik af et halvt års varighed fra Københavns Professionshøjskole, Storkøbenhavn. I Børnehaven har vi løbende PAU studerende i praktik. Vi sætter stor pris på at være en uddannelsesinstitution, da vi løbende udvikler os og holder os opdateret ved at have studerende, der præsenterer os for den nyeste viden inden for pædagogfaget og ser kritisk og undrende på vores arbejdsgange.

Vi har i perioden 2019-2022 en medhjælper på merituddannelsen til pædagog.

Særlige tilbud i Strandbo

Madordning

Strandbo er tilmeldt den kommunale madordning. Vi forsøger at være så økologiske, som det er muligt i forhold til vores økonomiske rammer. Det er inden for mad, frugt og drikke. Via følgende link kan du læse mere om Strandbos og Brøndby kommunes mad og måltidspolitik

<https://www.brondby.dk/sitecore/content/Subsites/Daginstitutioner/Boernehuset-Strandbo/Boernehuset-Strandbo/Forside/Velkommen/Praktiske-oplysninger.aspx>

Dyrehold

Strandbo har et dyrehold bestående af undulater, kaniner og fisk som alle børn i Strandbo har mulighed for, i fællesskab med personalet, at være sammen med, passe, pleje og yde omsorg overfor.

Teater

Strandbos børn får flere gange årligt teateroplevelser. Vuggestuen gør som regel brug af forestillinger, der "kommer til os" og børnehaven ser flere af de teaterforestillinger, som opføres i Stor København. De kommende skolebørn ser som fast tradition "Folk og røvere i Kardemommeby" på Bellevue.

Koloni

Strandbo har gennem mange år taget på koloni med de kommende skolebørn. Vi har altid været steder, hvor der naturmæssigt er gode muligheder for oplevelser.

Turen varer 3 dage, hvor forældrene på den sidste dag ankommer og får kaffe, the og hjemmebagt kage. Herefter får de forevist kolonien af deres dejlige børn.

Ved at være sammen døgnnet rundt, i et tættere samvær end normalt, får børnene en masse sjove og uforglemmelige oplevelser. Kolonien er altid et tilbagevendende samtaleemne, hvor børnene husker tilbage på de oplevelser, de har haft.

Strandbos pædagogiske og faglige profil

I Strandbo har vi udarbejdet et fælles fagligt fundament som alt personale i Strandbo planlægger, handler, reflekterer og evaluerer ud fra. Det fælles faglige fundament rummer vores **vision**, **3 kerneværdier** og **5 pædagogiske metoder og væremåder**.

Vores **vision** i Strandbo er at – **Vi vil gøre alle børn livsduelige**.

Livsduelighed kan siges at være en helhed bestående af fire elementer *selvtillid, selvværd, selvfølelse og trivsel*.

Livsduelighed handler om, at kunne håndtere de udfordringer man møder i livet.

Hvis man tænker på legetøjet tumlingen er den et fint billede på, hvad livsduelighed betyder. For selvom tumlingen for en kort stund mister fodfæste, kan den finde tilbage til sit ståsted og genvinde balancen. Som barn og voksen kræver denne evne en stærk forankring i troen på sig selv og derfor er selvværd, selvtillid og barnets selvbillede helt centrale elementer i livsduelighedsbegrebet.

Et eksempel fra vuggestuen:

En 2 årig vil så gerne køre på en af de store cykler på legepladsen. Barnet kan lige komme op og sidde på sadlen, men kan ikke nå pedalerne. Barnet bliver tydeligt frustreret, ked af det og vred for en stund, men så rejser barnet sig igen, finder en cykel, der er mere passende og barnet cykler af sted.

Eksemplet viser et livsdueligt barn, der genfinder fodfæstet ligesom tumlingen, på trods af udfordringer.

At være livsduelig rummer også en dimension af at være tilfreds som menneske, at være tilfreds med det liv man har valgt at leve og have fokus på det, der gør livet værd at leve.

Strandbos **kerneverdier** er - *tryghed, omsorg og glæde*. De 3 værdier skaber et grundlag for en tryk barndom med glæde og overskud til, at det enkelte barn kan udvikle sig, lære og trives.

Et fundament af tryghed, omsorg og glæde tror vi i Strandbo på skabes gennem nærværende og engagerede voksne, som knytter sig til børnene og tager ansvar for at skabe gode relationer og samspil af høj kvalitet.

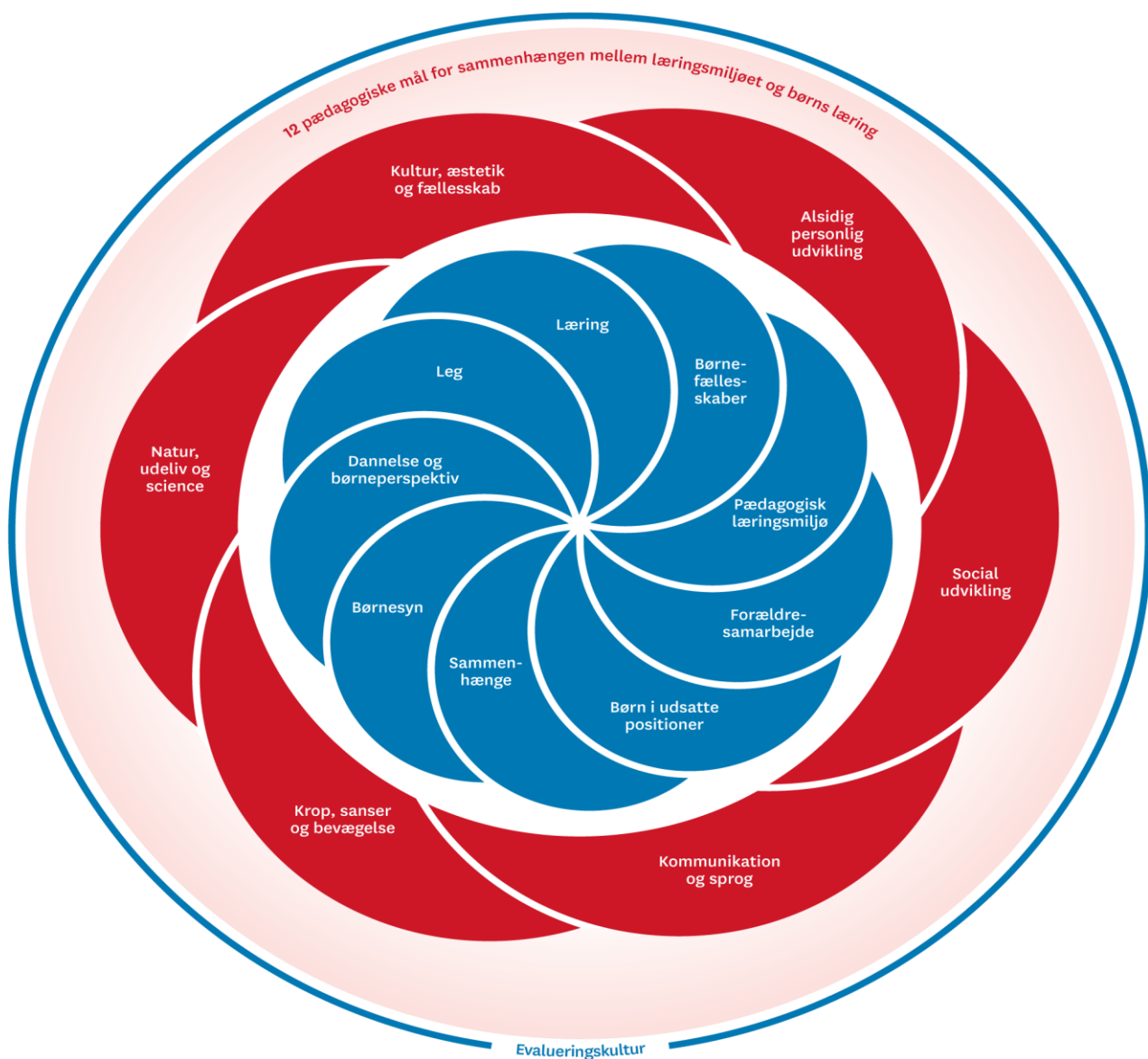
Strandbos **pædagogiske metoder og væremåder** er – *anerkendelse, samspilstemaerne, zonen for nærmeste udvikling, selvhjulpenhed og aktiv læring samt resourcesyn*.

Rammen for den styrkede pædagogiske læreplan

Læreplanen består af tre centrale dele som samlet giver den styrkede læreplan.

1. Et fælles pædagogisk grundlag som består af 9 elementer
2. Seks læreplanstemaer og herunder 12 pædagogiske mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring
3. En evalueringskultur

Den pædagogiske læreplan udgør rammen for alt pædagogisk arbejde i Strandbo og det er med vores fælles faglige fundament (jf. forrige afsnit), at vi arbejder med de 3 centrale dele i den styrkede pædagogiske læreplan. I følgende læreplan vil del 1 og 2 blive udfoldet med teori, refleksioner og praksiseksempler. Del 3, vil bestå af en beskrivelse af vores nuværende evalueringskultur og vores løbende arbejde med dette område af vores praksis.

Pædagogisk grundlag

Ifølge Dagtilbudslovens § 8 stk. 2 skal daginstitutioners forståelse og tilgang til det pædagogiske arbejde hvile på en fælles række af centrale elementer, som i den styrkede læreplan betegnes som det fælles pædagogiske grundlag.

De centrale elementer i det pædagogiske grundlag er: *pædagogisk læringsmiljø, børnesyn, dannelse, børneperspektiv, leg, børnefællesskaber, læring, forældresamarbejde, børn i udsatte positioner og sammenhæng til børnehaveklassen.*

I de følgende afsnit bliver det udfoldet via pædagogiske refleksioner og praksiseksempler, hvordan de 9 elementer fra det fælles pædagogiske grundlag kommer til udtryk i Strandbo.

Pædagogisk læringsmiljø

Et læringsmiljø består af alle de muligheder, vi i daginstitutionen giver, for at det enkelte barn kan udvikle sig, lære, trives og dannes. Det handler om, hvordan dagen og aktiviteterne er rammesat, organiseret og tilrettelagt.

Når der tales om kvalitet i læringsmiljøerne, er der tale om tre elementer af kvalitet: Strukturel kvalitet, Proceskvalitet og Resultatkvalitet. *"Strukturel kvalitet kan forstås som de rammer og forhold, som den pædagogiske praksis arbejder inden for, og som er påvirket af økonomi, organisering, ledelse m.m. i dagtilbuddet. Det er fx dagtilbuddets fysiske rammer, normering og gruppestørrelse"* (Kvalitet i dagtilbud. Pointer fra forskning. Eva instituttet. s.4). *"Proceskvalitet er udtryk for den kvalitet, der findes i det pædagogiske arbejde, og som opstår bl.a. i relationer mellem børn og voksne og gennem læringsmiljøets stimulering af børns sprog. Proceskvalitet omfatter også kvaliteten af de pædagogiske kompetencer med hensyn til interaktion med børn i forbindelse med leg og læring. Resultatkvalitet handler om, hvad børnene får ud af at gå i dagtilbud, både her og nu og på længere sigt. Det gælder børns trivsel, læring og udvikling – kognitivt, socialt og motorisk (ibid.)."*

I Strandbo er vi bevidste omkring betydningen af de strukturelle og de processuelle forhold samt resultatkvaliteten, når vi rammesætter, organiser og sætter mål. Vi tilbyder udviklende læringsmiljøer gennem hele dagen. Det betyder, at arbejdet med at sikre det enkelte barns læring, udvikling, trivsel og dannelse ikke kun er afgrænset til en formiddagsaktivitet eller til en tur ud af huset. Den brede læring er at spore i de daglige rutiner i både planlagte vokseninitierede -, spontane - og børneinitierede aktiviteter samt i børnenes leg. I resten af læreplanen vil der være eksempler at finde på, hvordan disse læringsmiljøer kan se ud.

Børnesyn, Dannelse, Børneperspektiv, Leg, Børnefællesskaber og Læring.

Børnesyn

I Strandbo ser vi barndommen som en helt central del af barnets samlede liv. Det at være barn er en værdi i sig selv. Her i Strandbo har vi stor respekt for barndommen og børn får lov til at være børn, hvilket betyder, at vi skaber tid, ro og plads til, at alle børn kan udfolde sig. Der skabes læringsmiljøer gennem hele dagen, som rummer muligheden for at udforske, opdage og afprøve.

For at børn tør at udfolde sig og prøve egne grænser af, er de afhængige af relationskompetente voksne, som skaber trygge rammer, børnene kan være børn i. De trygge rammer skaber vi i Strandbo via voksne, der er følelsesmæssige tilgængelige, omsorgsfulde, nærværende og som møder alle børn med positive forventninger. Vi udforsker og er nysgerrige sammen med børnene og har fokus på, at udfordre alle børn tilpas – ud fra deres nærmeste udviklingszone.

Vi betragter alle børn som unikke individer, der tænker, handler og udvikler sig på deres egne måder. Alle børn har ressourcer og potentialer og de er kompetente og selvstændige individer, som er aktive medskabere af egen læring og udvikling. Børn i Strandbo får lov til selv at prøve kræfter af, med hvad de kan, når de voksne vurderer, at det er hensigtsmæssigt for barnet og børnefællesskabet.

At børn er unikke individer betyder, at vi behandler børn forskelligt for at give alle lige vilkår. Vi bestræber os på at følge børnenes spor, så vidt det er muligt, i en institutionel hverdag. Eksempelvis er børn i vuggestuealderen styret af deres basale behov, derfor sover børnene, når de er trætte. Hvis de sover når frokosten serveres, bliver maden tilbudt, når de vågner. I børnehaven kan det vise sig ved, at børn får lov at tilgå aktiviteter og samlinger i deres eget tempo og ud fra deres eget udviklingsniveau – børnene SKAL ikke deltage i alle samlinger og alle aktiviteter.

Dannelse og børneperspektiv

I Strandbo er børnene i centrum – børn skal ses og børn skal høres. Alle børn har ret til at blive mødt med respekt for deres initiativer og kommunikation skal tages alvorligt som en start på en dannelsesproces og en demokratisk forståelse.

At sikre dannelse kræver, at vi som rollemodeller går forrest i forhold til at være et dannet menneske – Børn gør det, de ser vi gør!

Dannelse kræver medbestemmelse og kræver, at vi voksne anlægger et børneperspektiv, således at barnet mødes og forstås. Vi bestræber os derfor på at planlægge, handle og evaluere vores pædagogiske læringsmiljøer ud fra et børneperspektiv, hvad end der er tale om rutiner, aktiviteter eller vores understøttelse af lege. Vi respekterer og interesser os for børns anskuelse af verden og udforsker deres perspektiv med dem.

Et eksempel fra vuggestuen på et læringsmiljø, som via et børneperspektiv, understøtter en dannelsesproces:

En pige på knap 2,5 år er ved at blive hentet af sin mor. Moren snakker med en pædagog omkring dagen der er gået. Pigen kommer rullende med vuggestuens madvogn. Pigens mor tager fat

i madvognen og siger: "Hov stop lige". Pædagogen kender pigens færden i vuggestuen og ser med det samme situationen fra hendes perspektiv. Pædagogen spørger derfor pigen: "Vil du gerne køre madvognen på plads" (Madvognen stod et forkert sted). Hun nikker ja, smiler og kører madvognen hen på sin rigtige plads. Pædagogen siger: "Tusind tak fordi du hjalp mig".

Pigens intention var at hjælpe – hun er i gang med en dannelsesproces. Hun bliver set, forstået og mødt og læringsmiljøet giver pigen muligheden for, at danne sig en erfaring om at være en, der kan bidrage med noget positivt i sin omverden.

I et voksenperspektiv kan det, der giver mening i et børneperspektiv, nogle gange virke mere besværligt, særligt når vi forsøger at rumme en hel børnegruppens perspektiver. Men i Strandbo er vi bevidste om, at det er her børnene udvikler sig – det er i afprøvelsen og udførelsen af barnets initiativer og perspektiver, at identitetsdannelsen finder sted. Det kræver, at vi pædagoger er tålmodige, rummelige, justerbare og spontane efter behov, så der gives plads til barnets perspektiver.

Et eksempel fra børnehaven på et Voksenperspektiv vs. Børneperspektiv:

En gruppe af de yngste børn fra børnehaven skal på tur, det inkluderer en pige, der for kort tid siden er rykket i børnehaven fra vuggestuen. Pigen har været tilbageholdende og observerende i sin første tid i børnehaven og har haft svært ved at deltage i børnefællesskaberne. Set fra et voksenperspektiv var tanken, at pigen ville have godt af at komme med på tur, fordi hun på den måde kom ind i et børnefællesskab med de yngste børnehavebørn. Men pigen er slet ikke motiveret for at tage med. Hun bliver rigtig ked af det, da hun får at vide, at hun skal af sted. I hendes perspektiv er den tur for meget – for overvældende. Pædagogerne beslutter, at pigen bliver hjemme. De respekterer hendes fravalg og pigen blomstrer helt op, da de andre børn er gået på tur og der er ro hjemme på stuen. Pigen leger, snakker, udforsker og får gode oplevelser med det at være i børnehaven, fordi der er ro og plads til det.

Leg og børnefællesskaber

I Strandbo er vi opmærksomme på at sikre at alle børn hver dag indgår i sociale fællesskaber. Børn lærer af hinanden og vi ved, at relationer og venskaber er en væsentlig medfaktor for, hvorvidt børn trives og udvikles i daginstitutioner. Børn er socialt anlagte og deres perspektiv er rettet mod de andre børn i deres fællesskab.

I fællesskaber opstår leg og leg er en helt central del af hverdagen for alle børn i Strandbo. Legen gør børn frie til at udfolde sig, udvikle sig og gøre sig erfaringer om sig selv og omverden. Legen fremmer blandt meget andet fantasi, virkelyst, sprog og nysgerrighed. Vi ligger derfor stor vægt på, at skabe et hus og en legeplads hvor legen har gode forudsætninger.

Vi tilrettelægger vores hverdag, så der både er plads til den *frie børneinitierede leg*, men også til den *strukturerede vokseninitierede leg*. Vi som voksne er bevidste om, at der er forskellige positioner, vi kan indtage i forhold til børns leg. Vi kan gå bagved, ved siden af eller foran for at skabe de bedste betingelser for legen. Det kræver, at vi forsøger at forstå legen ved at analysere os frem til, hvad legen handler om og hvilke strategier, der skal til for at blive en del af legen? At blive klogere på legen er et led i at kunne forstå, hvornår vi som voksne skal indtage en af de tre positioner, der skal til for at skabe de bedste betingelser for legen og for at sikre, at alle børn indgår i legefællesskaber.

Et eksempel fra vuggestuen på hvordan den frie børneinitierede leg understøtter fantasi, kreativitet, børnefællesskaber, trivsel og virkelyst:

En dreng vælter alle bilerne ud af kassen, tager kassen på hovedet og går rundt på stuen og siger "Baa buu baa buu". En pige på stuen ser det, hun finder straks en kasse og tømmer den. Kassen ryger på hovedet og hun går efter drengen og siger "Wiu wiu wiu". De stopper op, kigger på hinanden og skrald griner, hvorefter de fortsætter.

Hvis ikke vi har blik for barnets intention, kan barnets handling hurtigt ses som rod i et voksenperspektiv og børnene ville formentlig blive bedt om at rydde op, med konsekvens for at ovenstående udfoldelse ikke ville have fundet sted.

Den vokseninitierede leg kan give børn, der har udfordringer med at finde ind i et legefællesskab, mulighed for at få positive erfaringer med det at lege. Samtidig kan den vokseninitierede leg åbne op for muligheden for, at der kan dannes nye børnefællesskaber. Der kan afprøves nye roller og nye konstellationer i legeopdelingerne og i legerollerne i de velkendte børnefællesskaber (Se eksempel under læreplanstema 2 social udvikling).

Læring

Vi mener, at alle børn har brug for omsorg, tryghed og nærværende voksne således, at der skabes overskud til at lære og udvikle sig. Læring skal her forstås bredt, da der er tale om ALT det barnet skal lære – lige fra at tage sko på selv til det at være en god ven. I Strandbo er vi overbeviste om, at børn lærer bedst ved at være aktive og via egne erfaringer – Learning by doing. Læring sker via legen, via relationer med børn og voksne, via kroppen og via sanserne. Børn lærer ved at være nysgerrige, ihærdige, ved at udforske og ved at blive udfordret. Vi tror også på, at læring indebærer at fejle, at famle og erfarer. Vi lærer af fejl – fordi fejl giver os mulighed for at udvikle os. Vores opgave her er således at have tålmodighed og have blik for barnets nærmeste zone for udvikling.

Et eksempel fra vuggestuen, der understøtter læring via erfaringer og som viser pædagogens blik for barnets nærmeste udviklingszone:

En dreng på 2 år er ved at dække bord. Han småløber frem og tilbage mellem madvognen og bordet med tallerkner, glas osv. Drengen tager kanden med mælk og i det han småløber med kanden, spilder han på gulvet. Han stopper op og siger "Hov, mig spildte". Pædagogen siger "Ja for søren da, det gjorde du da også". "Vi sætter lige kanden, så kan du få en klud og tørre op". Drengen tørrer op og pædagogen rækker kanden til drengen og siger "Er du klar til at prøve igen?". Drengen nikker og tager fat i kanden. Drengen går et skridt og kigger søgende på pædagogen. Pædagogen siger "Det går fint". Drengen går MEGET stille hen til bordet med øjnene helt fokuseret på kanden. Han kommer hen til bordet, sætter kanden op på bordet, uden at spilde og siger "Ja" og smiler hen til pædagogen, som smiler anerkendende tilbage.

Et eksempel fra børnehaven på læring i en planlagt aktivitet baseret på barnets zone for nærmeste udvikling:

En pige på 5 år har en meget lille tro på egen formåen i ikke afprøvet situationer. Hun melder derfor oftest fra overfor nye aktiviteter, som hun ikke er fortrolig med. Ofte vender hun retur og vil gerne se på det, de andre børn laver, men deltager ikke. Hendes mønster er gennem nogle uger observeret af pædagogerne på stuen. Der bliver planlagt en aktivitet, som skal hjælpe hende med at erfare, hvad hun kan, når hun deltager. Målet er, at give hende en 'Aha' oplevelse i forhold til egne kompetencer og derved udvide hendes deltagelsesmuligheder. Der laves et klippe og klistre bord og en udvalgt gruppe bliver bedt om at være med. Der er ikke fastsat, hvad der skal laves ved bordet. Børn og voksne sludrer og emnet falder på, hvad man har set i weekenden. Pigen har set en juleudstilling med en kane. Den information griber den voksne og foreslår, om børnene vil være med til at lave en kane som de kan pynte stuen med i december måned. Sammen findes der et billede af en kane, som bliver brugt til at lave en skabelon med. Pigen er tøvende og pædagogen positionerer sig ved siden af barnet og deltager på lige fod i aktiviteten. Barnet kan nu spejle sig i pædagogen og sine venner og kommer i gang med aktiviteten. Efterfølgende pyntes vinduerne med kreationerne og barnet viser stolt frem til øvrige børn og sin mor. Resten af december måned ville barnet gerne deltage i klippe klistre aktiviteter enten selvstændigt eller ved opfordring.

Samarbejde med forældre om børns læring

I Strandbo bygger alt tilgang til forældrene på en holdning om, at alle forældre vil deres børn det bedste. Familien er det enkelte barns fundament og forældrene er de centrale voksne i børnenes opvækst og for udviklingen af deres personlighed. Det betyder, at vores arbejde med at sikre alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse kun kan lykkedes i et tæt samarbejde med forældre.

Vi mener, at fundamentet for et godt samarbejde bygger på den daglige tætte kontakt, så den prioriterer vi højt i vores daglige arbejde. Vores tilgang til samarbejdet med alle forældre bygger på dialog og inddragelse og vi værner om at skabe den gode og trygge relation til alle forældre, som består af tillid og gensidig respekt. Vi går gerne ofte i dialog med forældrene om deres barns hverdagsliv i institutionen og i fællesskab finder vi ud af, hvordan vi bedst muligt fremmer barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vi guider og vejleder forældre om, hvordan de kan støtte op om deres barns udvikling og vi oversætter børnenes handlinger og initiativer. For at se det hele barn spørger vi ind til, hvordan forældrene ser og oplever deres barn i forskellige situationer, så vi kan drage nytte af den viden, forældrene besidder omkring deres barn.

Bro mellem institution og hjem

At sikre det enkelte barn udvikler sig til et livsdueligt barn er et ansvar, der ligger mellem familien og os som institution. Hovedansvaret er dog altid pålagt familien, da de er omdrejningspunkt og de synlige forbilleder i barnets liv. Vi forventer derfor, at forældrene deltager aktivt i at skabe bro mellem barnets arenaer dvs. hjemmet og Strandbo.

Vi arrangerer og rammesætter sociale arrangementer i Strandbo, hvor vores intention er at styrke institutionens sammenhold. Vi ønsker, at alle familier oplever, at Strandbo også er *deres* institution og derigennem får skabt et særligt tilhørsforhold til stedet, som har betydning for hele børnegruppens trivsel og læring. Det gøres via sommerfest, julefest, æbleskivehygge på legepladsen, isbød for skolebørnene, fælles arbejdsaftener osv. Det er arrangementer som er særlige højdepunkter for både børn, forældre og personale fordi det er med til, at skabe glæde og samhørighed.

Vi har hvert år i vinterperioden et fælles projekt, som strækker sig over 4 uger. Vinterprojektet kan handle om stort og småt, men fælles er, at vi i en hel måned fordyber os i det samme i både vuggestuen og børnehaven samt laver aktiviteter på tværs af huset. I Vinterprojektet inddrages forældrene i det omfang, at der hvert år er en hjemmeopgave, som barnet skal løse *sammen* med dets familie. Det familien sammen har produceret udstilles i Strandbo, så alle familiers bidrag samles. Vi oplever, at denne kobling mellem hjem og institution er til stor glæde og gavn for børnene. Det giver barnet en oplevelse, de kan dele med de andre børn, personalet og sine forældre.

Et eksempel fra vuggestuen på et læringsmiljø, der understøtter en fælles oplevelse mellem barnets 2 arenaer - institution og hjem:

En pige på 2,5 år, som i dagligdagen har svært ved at udtrykke sig verbalt og som fremstår tilbageholdende, stille og forsigtig, har derhjemme – sammen med sine forældre – lavet en hund af æggebakker og paprør, som er udstillet sammen med de andre børns skulpturer. Hver eneste middagsstund, når pigen sammen med pædagogen går ud til sin barnevogn, går vejen forbi den lille paphund. Allerede inden de kommer helt hen til paphunden breder der sig et smil på pigens

læber. Hun småløber hen til hunden og der vælter ord ud samtidig med, at der er gestus, mimik og genkendelses glæde. Det samme sker om eftermiddagen, når mor eller far henter, så skal de lige forbi paphunden, inden de går hjem.

Børn i udsatte positioner

Når et barn befinder sig i en længerevarende udsat position, samarbejder vi tæt med familien og PPR, for at opnå de bedste betingelser for barnet og dets familie. Der kan både være tale om psykolog, ergo- og fysioterapeut samt talepædagog. Vi samarbejder om, at forstå hvor der er udfordringer og vigtigst af alt, hvad der virker for at få mere af det. Vi trækker på de ressourcer barnet har og finder de måder, hvorpå barnet kan inkluderes. Vi er hver dag opmærksomme på at møde alle børn med positive forventninger og italesætte alle børn positivt både over for dem selv, for andre børn og for deres forældre.

Hver anden måned har vi et tværfagligt møde i huset, hvor PPR er repræsenteret. Dette er for at sikre en tidlig indsats.

Læringsmiljøer der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner i vuggestuen:

Et eksempel kan være børn, der har brug for afskærmning og pauser fra den store børneflokk. Der kan være tale om børn, der har svært ved at rumme mange indtryk og input eller børn, der har svært ved at navigere i fællesskabet og aflæse/forstå de andre børn. Her arbejder vi med både at give barnet pauser fra det store fællesskab, men også med at finde måder hvorpå barnet kan deltage i fællesskabet på egne præmisser og på måder hvor barnet trives med det.

Pauser kan bestå af, at vi deler børnene op i små grupper eller at barnet, der befinder sig i en udsat position, får pauser med en voksen enten på puslebordet, når der skal hentes madvogn eller lignende. Vi har haft stor succes med massage, som en pause. Det kan være pensel-, tryk- eller pressuremassage. De børn, der tager godt imod, bliver afspændte og får ny energi til at overskue de andre børn og det store fællesskab.

At deltage i den store børnegruppe på egne præmisser kan være at sikre, at barnet mærker en fysisk afgrænsning. Det kan være den voksne, der trækker sig hen på madrassen blandt puderne med barnet og barnet her får lov at overskue børneflokken i et trygt miljø. Det kan også være den voksne, der ved samling eller i en leg sætter sig med benene rundt om barnet eller ved bordet placerer sine arme rundt om barnet og dets legetøj, så barnet både fysisk og psykisk fornemmer en afgrænsning. Det kan være ved at have en "doughnut" pude, som barnet kan krybe ned i for at være fysisk afgrænset og dermed kan finde ro til at interagere med de andre børn, til at lege selv eller blot iagttage de andre børn.

Læringsmiljøer der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner i børnehaven:

Et eksempel fra børnehaven kan være børn, der har det svært socialt i et eller flere fællesskaber. Det kan være vanskeligheder ved at afkode og forstå andre børn og deres tiltag eller udfordringer ved at mærke egne og andres grænser.

Her arbejder vi med at være helt tæt på barnet f.eks. i legesituationer, så vi kan guide og oversætte de andre børns initiativer og tiltag, men også sætte ord på barnets egne handlinger og tiltag. Vi italesætter og anvender bevist barnets styrkesider til at skabe handlemuligheder for barnet og for at gøre barnet interessant i fællesskabet.

Et andet eksempel kan være, at barnet i den udsatte position placeres tæt på pædagogen ved fællesaktiviteter som f.eks. samlingen. Her kan den voksne give trykmassage eller blot en fysisk berøring, som kan hjælpe barnet til at finde ro i aktiviteten. Ved frokost kan barnet sidde ved siden af en voksen ved behov og på tur vil der være mulighed for at holde både en ven og en voksen i hånden. Barnet vil opleve et trygt og positivt miljø, hvor der er plads til at kunne øve sig i fællesskabet.

Vi skaber også rammen for, at et barn, der kan have svært ved at blive valgt til i fællesskabet, får en mindre ramme, hvor det er eftertragtet at være i.

Det kan for eksempel være, at barnet hver dag skal lave vogn til frokost og må vælge en ven fra stuen med i aktiviteten. Vi arbejder med mindre grupper, hvor vi er opmærksomme på, at indholdet er udfordrende og udviklende for de børn, der er med i gruppen. Dette giver alle børn mulighed for at udvikle sig personligt, samtidig med at de fastholdes i et fællesskab. Ved hjælp af guidning og italesættelse får barnet øje på både egne, men også andres styrker.

Sammenhæng til børnehaveklassen

I Strandbo er vi optaget af at skabe et godt sammenhæng mellem dagtilbud og SFO/skole for de kommende skolebørn. Vi ved, at en god overgang giver bedre trivsel og bedre læring i overgangsperioden og i skolestarten.

I Strandbo arbejder vi med en storebørnsgruppe for de kommende skolebørn. Vi mødes 1-2 gange om ugen, hvor vi sammen fordyber os i et emne. Vi har ture ud af huset som f.eks. går til Arken - museum for moderne kunst, Brøndby Rådhus – hvor vi ser på borgmester billeder og taler om demokrati, ture i skoven – hvor vi ser på naturen og lader os inspirere samt meget mere. Vores ture ud af huset ender ud med nogle dage i institutionen, hvor vi arbejder videre med det, vi har set og oplevet på vores ture.

Et eksempel på en tur til Brøndby Rådhus kan være, at vi bliver optaget af at lave egne selvportrætter efter at have set borgmester portrætter, måske vi laver en borgmesterkæde, hvis det er den, der har optaget os eller øver os i at indgå i demokratiske processer for at forstå hvad demokrati vil sige mv.

Fokus i storegruppen er fællesskabet, den enkeltes deltagelsesmuligheder og trivsel. Vi arbejder med det enkelte barns alsidige personlige udvikling og sociale udvikling. Børnene styrkes i deres selvhjulpenhed og i deres selvstændighed således, at de kan klare mest muligt uden hjælp fra en voksen. De styrkes i at tage hensyn, hjælpe, turde at tage ordet og udtrykke sig i et fælles forum samt evnen til at koncentrere sig i længere tid om et bestemt emne.

I Strandbo arbejder vi med nogle af de samme pædagogiske metoder som SFOen på lokal skolen, Brøndby Strand skole gør, eksempelvis fri for mobberi og didaktisk pædagogik. Det bidrager til at skabe genkendelse for børnene i overgangen fra børnehaven til SFO og dernæst skole. I storebørnsgruppen besøger vi distrikt skolen, hvor børnene får set skolen, leger på deres legeplads og taler om, hvad skolen er for en størrelse.

Før skolestart udfyldes en udviklingsbeskrivelse på det enkelte barn. Med udgangspunkt i denne, mødes vi med Brøndby Strand skole for en overleveringssamtale, hvor vi vidensdeler om det enkelte barns trivsel, læring og udvikling. Dette bidrager til, at SFO og skole kan tage afsæt i det enkelte barns erfaringer, kompetencer og potentiale.

Børn, der skal på en anden skole end distrikt skolen, kan få udleveret en udviklingsbeskrivelse på det enkelte barn, hvis forældrene og skolen har interesse i dette. Her udfyldes den samme blanket som de øvrige børn får til distrikt skolen.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Naturskolen

Vi samarbejder med Brøndbys naturskole, hvor naturvejleder Sacha efter aftale kommer til os og gennemfører aktiviteter med henholdsvis vuggestuen og børnehaven. Vi samarbejder med Sacha om hvilke emner og temaer, vi gerne vil komme omkring og Sacha står for både tilrettelæggelse og for selve forløbet. Der kan være temaer som snegle, mariehøns, efterår osv. Vi kommer i den grad omkring læreplanstemaet natur, udeliv og science med de forskellige tiltag, Sacha kommer med. Vi er utrolig glade for dette samarbejde. Børnene og ikke mindst personalet i Strandbo bliver inspireret og motiveret til at dykke mere ned i naturen og samtidig bliver vi alle udfordret på vores viden om naturen og naturens dyr.

1 gang årligt er en større gruppe børnehavebørn på fisketur med Sacha, hvor de fisker efter salamander eller hvad der er at fange den dag. Fisketuren finder sted ved en nærliggende sø ved naturskolen. En meget omtalt tur som alle børn glæder sig til og efterfølgende taler længe om.

Dyregården

Dyregården er et fritidstilbud for børn i alderen 8-18 år. Dyregården har flere slags dyr lige fra krybdyr til heste, grise, høns, kaniner, fugle og geder. Dyregården kan vi som institution besøge efter aftale og de har sommetider arrangementer som vi inviteres til, blandt andet julehygge arrangement, hvor børnene er med til at give dyrene mad og danse om juletræet med andre institutioner fra Brøndby. Dyregården er et godt supplement til vores eget lille dyrehold, hvor børnene får oplevelser med forskellige dyr, udeliv og natur.

Bobler og bombastiske muskler

Er et årligt arrangement hvor der deltager ca. 600 børn. Brøndby gymnasium og Brøndby efterskole er med i udførelsen af dagen for Brøndby kommunes friske og aktive børn. Der er fokus på bevægelse, leg og børnefællesskaber. Arrangementet rummer den alsidige personlige udvikling, den sociale udvikling samt krop, sanser og bevægelse.

Fodbold turnering

En gang årligt afholder Brøndby Strands dagtilbud en fodboldturnering. Her opstiller vi med en lille gruppe friske og top motiverede fodboldbørn, der kæmper for at vinde årets turnering og ikke mindst pokalen. Forinden træner og øver børnene igennem leg og bevægelse op til kampdagen.

Der bliver talt om Fair Play og om hvordan det er at begå sig i fællesskaber. Vi går selvfølgelig efter at vinde 😊😊 men det er dog for sjov. Hjemme i Strandbo venter en præmie, som er is til alle børn i hele huset – for her er alle vindere ligegyldig placering eller deltagelse. En sådan turnering er med til at øge både sociale- og alsidige kompetencer, motorisk ved krop og bevægelse samt giver mulighed for inklusion i nye sammenhænge.

Kulturhuset Brønden

Brønden tilbyder mini biograf som særligt vuggestuebørnene er ret begejstrede for. Det er en hyggelig kulturel oplevelse, de har sammen i et mindre børnefællesskab. Derudover tilbyder Brønden wiseflow, som er et interaktivt læringsmiljø, der fremmer sociale færdigheder, styrker kreativitet og kombinerer dette med leg, læring og bevægelse. Dette er også en måde, at give børnene indblik i brugen af den digitale verden.

Biblioteket

Kulturhuset Brønden er også et sted vi besøger for at låne bøger med hjem til institutionen. Vi kigger og læser i bøger, der understøtter sprog og gør brug af deres lokale udstillinger fra forskellige institutioner med temaer, som understøtter det enkelte barns kulturelle indtryksdimension.

KP og SOSU skolen

Strandbo er et flittigt benyttet uddannelsessted for både pædagogstuderende fra KP (Københavns professionshøjskole) samt for PAU studerende fra SOSU skolen i Brøndby. I deres studieforløb er et overordnet mål, at kunne omsætte teori til praksis. Det sker ofte gennem eksperimenter, planlagte forløb eller lignende, der skal understøtte de studerendes uddannelse. Her stiller vi os med glæde til rådighed både med det fysiske rum med en børnegruppe samt vejledning i forhold til at omsætte teorierne ind i deres projekter.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Vi har i de sidste par år arbejdet på at optimere og fremme det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø indendørs og udendørs i Strandbo. Arbejdet har både været i samarbejde med en pædagogisk indretningskonsulent og efterfølgende på egen hånd. Vi har skabt bedre læringsmiljøer, der understøtter leg og aktiviteter for alle børn. Vi har først og fremmest haft fokus på at ændre på det strukturelle miljø via fysiske forandringer, der har højnet den processuelle kvalitet i vores læringsmiljøer og dermed det psykiske og æstetiske miljø.

Studier (Gammelby 2013) viser ”(..) at det bliver vanskeligere for børn at afkode regler og normer i dagtilbud, hvor kravene til, hvordan man skal opføre sig i rummene, ikke er tydeliggjorte. Studiet peger således på, hvordan udformningen af det fysiske miljø bliver en tydelig og vigtig del af børnenes dannelse og deltagelses- og udfoldelsesmuligheder” (Kvalitet i dagtilbud. Pointer fra forskning. Eva instituttet. s 15). Vi har derfor skabt zoner, der tydeliggør rammerne. Det er zoner, der inspirer til leg, udfoldelse og fordybelse. Vi har skabt rum i rummene med legetøj og rekvisitter, der giver mening i forhold til den enkelte zone.

F.eks. er der i vuggestuen skabt en afslapningszone med puder og bøger, der indbyder til en hyggelig rolig stund. Der er skabt huler børnene kan gemme sig lidt væk i, en bilzone, zoner til rollelege med dukker og køkkenting, drama zone med udklædningsgenstande samt en zone til de mindste børn med sansemotorisk legetøj så som rasleæg, sansekasser osv.

I børnehaven er der lavet tydelige legeområder til f.eks. fysisk leg/puderum, der er lavet en læsekrog med madrasser og puder, et playmobil område, afskærmet legeskøkkener, dukkekroge og zoner til kreativ udfoldelse. Derudover er der også arbejdet med rum i rummet, for at give tydeligt afgrænset områder. Dette for at beskytte den leg børnene har, så der ikke er gennemgang i området.

Til sammen har det medført et bedre psykisk og æstetisk børnemiljø. De nye zoner er tydelige og virker mere inspirerende på børnene samt indbyder mere til leg. Der er skabt ro til fordybelse og vi observerer, at børnene er i deres lege i længere tid. Det har skabt vedholdenhed og koncentration og der er færre konflikter samt et lavere støjniveau. Før oplevede vi, at børn i højere grad forstyrrede hinandens lege eller en igangværende aktivitet, fordi alt foregik i samme zone. Nu er legetøjet bevidst bredt ud i flere zoner, så der er skabt bedre mulighed for at "beskytte" sin leg og finde ro til fordybelse.

Vores løbende opgave i forhold til at bevare og udvikle zonerne i vores hus er, at vi pædagoger følger op og er bevidste omkring det processuelle, nemlig det vi tilbyder i forhold til de fysiske rammer. Vi skal sikre, at legetøjet er i de zoner de skal være i, at legetøjet stilles så det indbyder til leg og at vi organiserer os efter, hvor børnene er, så vi kan hjælpe med at støtte op på måder, der beskytter de igangværende lege i de forskellige zoner osv.

Vi har ikke de bedste muligheder for at tilbyde rammer til vild leg eller grovmotorisk udfordrende lege på stuerne. Vi er derfor blevet bevidste om, at vi kan ændre på det strukturelle ved at tænke i andre baner i forhold til hvilke rum, der kan bruges til at lege forskellige lege i. Det betyder, at vi bruger gangene i begge afdelinger til at lave forhindringsbaner, løbelege, kører stærkt med biler osv. På den måde højnes den processuelle kvalitet og det psykiske børnemiljø, da vi kan tilgode dese det enkelte barns behov for mere fysiske lege. Vi har heldigvis også vores kælder, hvor der er indrettet et motorikrum med lbomo redskaber samt en motorisk udfordrende legeplads med masser af plads.

Samtidig mindsker vi gruppestørrelsen, da vi deler den store børnegruppe op i mindre grupper. Forskning (Christoffersen et al. 2014) viser, at mindre gruppestørrelser giver bedre proceskvalitet – i form af at børnene udviser bedre sociale interaktioner med hinanden, er mindre i konflikter og børnene viser færre tegn på stress.

I Strandbo bestræber vi os generelt på – så vidt det er muligt – at dele børnegrupperne op i mindre grupper i løbet af hele dagen for at skabe bedre rammer for trivsel og læring. Blandt andet spiser vi i små grupper, fordi det indbyder til samtale og fællesskab. I vuggestuen går vi i garderober og på badeværelset med et par børn af gangen, da det giver bedre mulighed for, at den voksne kan interagere med det enkelte barn samt hjælpe barnet med eksempelvis at øve selvhjulpenhed. Derudover har vi i løbet af dagen aktiviteter med en mindre gruppe af børn, fordi det giver plads til fordybelse og vedholdenhed. I børnehaven har vi små rum, der indbyder til leg i små børnefællesskaber og et alrum, en kælder samt en legeplads vi kan benytte, så vi kan dele børnene op og fordeles ud i mindre grupper af gangen.

Vores legeplads er opdelt i 3 zoner som er lav, middel og høj aktivitetszoner. Det betyder, at det fysiske læringsmiljø på legepladsen indbyder til både fordybelseslege og til aktive lege med bevægelse og fart.

Lav og middel aktiviteter/lege kan være at plukke blomster i små kroe, bygge små huler i buske, kigge forbi vores dyrehold eller finde dyr, frugter eller kastanjer. Vi har en sandkasse, en lille skov med tipier og flere legehuse, som indbyder til rollelege eller en stund, hvor børnene kan fortælle hemmeligheder og ligge planer uden forstyrrelser fra voksne.

Høj aktivitetslege med masser af bevægelse kan være at løbe op og ned af vores bakke – eller ved at benytte klatrebakken, hvor et torv kan tages i brug. Her kan børnene trække sig op som var de bjergbestigere, vi har træer man kan klatre i, der er balancebom, cykelbaner og boldbane. Derudover er der gynger til både vuggestuen og børnehaven samt en stor og en lille rutsjebane.

I udarbejdelsen af læreplanen blev vi bevidste om, at vi skal blive bedre til at inddrage børnenes perspektiv i vores evalueringer, af de læringsmiljøer vi tilbyder. Børnenes vurdering af det miljø de færdes i hver eneste dag, er en vigtig stemme, for at vi ved hvad, der optager børnene og hvad de ønsker mere eller mindre af for at kunne lære, udvikles, dannes og trives.

Her har vi blandt andet indrettet et værksted i kælderen med værkstedshøvlebænke og diverse værkstedsredskaber.

Skabelsen af et værksted er afstedkommet af, at børnehavepersonalet fik øje på, at flere børn efterspurgte håndværksaktiviteter så som at save og slibe. De havde blandt andet et projekt, hvor de lavede skjold, som i første omgang skulle fremstilles i pap, men efter børnenes interesse blev til træskjold. Her var børnene med til at save og slibe og en stor del af børnene viste stor interesse for processen i at arbejde med træværk. Vi observerede, at børnene kunne italesætte nyopdagede kompetencer hos dem selv og udtrykte ønsket om at prøve mere i samme bane. Især i vores storebørnsgruppe var der et stort fordybelsesbehov, -niveau og -glæde.

Denne erfaring medvirkede at vi nytænkte, hvordan vi i Strandbo ønskede at videreudvikle vores arbejde med før-skolebørnene. Vi har derfor indrettet et storebørnsgruppeområde i vores alrum, hvor der er mulighed for at trække sig lidt væk fra den øvrige stue og fordybe sig i aktiviteter, der kræver et andet kompetenceniveau. Her kan børnene blandt andet sy, lære at brodere, bruge MINI HAMA perler, bygge med konstruktionslegetøj, væve osv.

I samme tråd har vi fået etableret en lille legeplads for at styrke vuggestuegruppens børne- og læringsmiljø udendørs. Vi har på grund af Corona været nødsaget til at dele vores udendørsområde op, så vuggestuen og børnehaven har hver deres område. Det betyder, at vuggestuen primært har udeområde bag vuggestuebygningen – et område, som før kun var tænkt som et sovested for børnene. På området var der derfor ikke indrettet nogen form for læringsrum eller legemuligheder. Efter det første stykke tid konstaterede vi, at der opstod et højt konfliktniveau blandt børnene, når vi var udenfor. Vi oplevede børn, der havde svært ved at finde ind i fordybelseslege, for der var ingen afkroge eller opdelinger på området. Det krævede voksenaktiviteter, hvor de fleste børn kunne være med hele tiden, for at uderummet blev til et udviklende læringsmiljø med trivsel og læring. Vi har derfor nu skabt en legeplads med flere muligheder og flere legezoner, hvilket bevirker et lavere konfliktniveau og flere fordybelseslege.

Fordelen er nu, at den fremadrettet kan blive gavnlig, når vi vælger at dele børnene op ud fra et pædagogisk perspektiv. Området vil samtidig være et redskab i arbejdet med børn i udsatte positioner, hvor de kan begå sig i roligere omgivelser og på den måde kan få rum til at udvikle sig og danne relationer i et mindre børne- og læringsmiljø. Området kan benyttes både af børnehaven og vuggestuen, når vi igen kan lege på tværs af afdelingerne, uden corona restriktioner.

Et eksempel fra børnehaven på et læringsmiljø, der understøtter det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø ud fra et børneperspektiv:

I børnehaven har vi arbejdet med det fysiske og psykiske børnemiljø i garderoben.

Vi oplevede, at der var meget uro i garderoben. Vi havde en formodning om, at der muligvis sker for meget på en gang, da garderoben bruges af 44 børn og rummet har mange anvendelsesformål. Der er børnenes overtøj, skiftetøj og personalegarderober. Der er meget gennemgang, fordi der i gangen ligger personalet toiletter, børnetoiletter samt vores værksted/kreativt opbevaringsrum, som også bruges af vuggestuens personale.

Formålet med evalueringen var:

- at skabe et læringsmiljø i garderoben, hvor der er ro og fokus på børnene, til netop den opgave de skal udføre, som er at tage overtøj på.*

Indsamlingen af pædagogisk dokumentation af det pædagogiske læringsmiljø bestod af børneinterviews. Alle børn blev stillet 4 spørgsmål omhandlende garderobemiljøet:

- 1. Hvordan ser det ud, der hvor du har dit overtøj derhjemme?*
- 2. Hvordan ser det ud, der hvor du har dit overtøj i børnehaven?*
- 3. Hvor kan du bedst lide at tage dit overtøj på? I børnehaven eller hjemme?*
- 4. Andet/ Hvad ønsker du dig?*

Flere af børnene svarede at de helst vil tage tøj på hjemme, da der er mindre larm, færre børn og at derhjemme fik de hjælp af mor og far med tøjet. Flere af børnene kommenterede på, at der var rod i garderoben og at der var mange ting i forhold til derhjemme, ja en kommenterede sågar på, "Hvorfor står der et køleskab i garderoben? Det skal da stå i køkkenet."

Evalueringen af børneinterviewene har medført, at der er blevet ændret på det fysiske rum og på de voksnes fokus.

Der er blevet lyttet til børnenes perspektiver og der er derfor blevet ryddet godt og grundigt op i garderoben. Voksne er opmærksomme på at være fokuserede på den opgave, der er hos børnene lige nu – nemlig at tage tøj på, være mere tilgængelige og mindske forstyrrelser.

De seks læreplanstemaer

Det skal ifølge Dagtilbudslovens §8, stk. 2 og 4 fremgå af den styrkede pædagogiske læreplan, hvordan vores læringsmiljøer understøtter børnenes brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

De seks temaer er: 1. Alsidig personlig udvikling, 2. Social udvikling, 3. Kommunikation og sprog, 4. Krop, sanser og bevægelse, 5. Natur, udeliv og science og 6. Kultur, æstetik og fællesskab. For hvert læreplanstema er der opstillet 2 mål, vi som institution skal indfri via vores læringsmiljøer.

I de følgende afsnit bliver det udfoldet, via pædagogiske refleksioner og overvejelser samt praksis eksempler, hvordan vores læringsmiljøer i Strandbo igennem hele dagen understøtter børns trivsel, udvikling, læring og dannelse inden for de seks læreplanstemaer samt de 12 mål.

Opbygning af de seks læreplanstemaer

Hvert læreplanstema er besvaret ud fra det, der giver bedst mening for det enkelte tema. Der er derfor ikke en rød tråd i forhold til opsætning, da det i nogle temaer har givet bedst mening at besvare de 2 mål samlet og i andre hver for sig. I nogle temaer giver det bedst mening at dele læringsmiljøerne op i vuggestue og børnehave og andre er læringsmiljøet beskrevet samlet for de 2 afdelinger.

Læreplanstemaerne skal ses som en samlet enhed og er ikke uafhængige af hinanden. Det vil sige, de indvirker på hinanden – nogle finder sted nærmest altid og andre i enkelte situationer hen over en dag.

Alsidig personlig udvikling

Mål 1 for læreplanstemaet Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Selvhjulpethed, zonen for nærmeste udvikling og barnets perspektiv er nogle af grundstenene i vores understøttelse af barnets alsidige personlige udvikling.

Selvhjulpethed og det 'at kunne selv' giver tillid til egne potentialer - det styrker selvværd, selvtilid, selvspekt, selvstændighed og giver mod på livet. I Strandbo samler vi derfor på succesoplevelser. Det betyder, at vores læringsmiljø igennem hele dagen understøtter, at alle børn får oplevelser, der lagres som fortællinger hos det enkelte barn om, at "Jeg er sådan en, der kan selv. Jeg er god til at lære og jeg kan bidrage til fællesskabet".

For at skabe succesoplevelser kræver det, at vi voksne har et blik for det enkelte barns perspektiv, for at se os ind på hvad barnets opmærksomhed er rettet mod og hvad barnet selv viser motivation for at lære. Vi har øje for barnets zone for nærmeste udvikling, det vil sige hvad barnet er klar til at lære både motorisk og psykisk, så vi kan udfordre, støtte og guide barnet bedst muligt.

Vi anser særligt hverdagens rutinesituationer såsom måltider, bleskift, garderobesituationer osv. som oplagte læringsrum til, at alle børn kan gøre sig erfaringer med at kunne selv. Men også i planlagte aktiviteter og lege støtter vi børnene i selvhjulpenhed. Det kan være konflikter i en leg, hvor vi guider og støtter børnene til selv at løse konflikter og finde en måde at komme videre på. Eller det kan være i aktiviteter, hvor børnene kan få en særlig rolle så som at være den, der deler kort ud i Uno eller være den, der samler alle rasleæggene sammen efter rytmik.

Mål 2 for læreplanstemaet Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Alt personale i Strandbo arbejder og agerer ud fra samspilstemaerne, som styrker relationer. Vi er nærværende og engagerede i børnene og deres levede liv i Strandbo. Vi prioriterer det at indgå i samspil med børnene højt. Vi guider børnene i deres samspil med hinanden og opfordrer dem til at være opmærksomme på hinanden og hjælpe hinanden for derved at styrke børnenes tilknytning imellem. Vi har fokus på, at vejlede og støtte alle børn i at kende egne samt aflæse andres følelser og intentioner således, at den enkeltes deltagelseskompetence styrkes.

Vi sikrer, at læringsmiljøet understøtter samspil og tilknytning blandt andet ved at have fokus på de strukturelle forhold. Vi er bevidste omkring betydningen af gruppestørrelsen, derfor organiserer vi os i mindre grupper i løbet af dagen, så vidt det er muligt, både i rutinerne, i aktiviteterne osv. De mindre grupper skaber plads og ro til samspil børnene imellem. Det skaber processuel kvalitet i form af tryghed og omsorg, da der er mere fokus og nærvær fra den voksne, der er færre afbrydelser og færre indtryk at forholde sig til. Det styrker barnets engagement og gåpåmod, da der er bedre mulighed for voksen guidning og børnene har roen til at spejle sig i hinanden.

Følgende er to eksempler på læringsmiljøer i rutinesituationer fra henholdsvis vuggestuen og børnehaven. Eksemplerne understøtter barnets alsidige personlige udvikling, men også barnets sociale udvikling, kommunikative og sproglige udvikling samt den motoriske udvikling:

3 børn er på badeværelset. 2 børn er ved at vaske fingre og den sidste står i kø. Pigen, der står i kø, går pludselig hen til en vasketøjskurv med klude. Pigen tager en stor håndfuld klude, går hen til vasken med dem og hælder dem ned i vasken. Pædagogen ser det og siger, "Du har hentet klude. Tak, dem skal vi have gjort våde. Måske i kan hjælpe hinanden". De 3 børn er alle i gang med at gøre kludene godt våde og det ene barn får hevet flere drivvåde klude over i vognen. Den voksne ser det og siger, "Hov se nu der, hvor de drypper, vi må lige vride dem". Hun stiller sig bag barnet og tager fat i barnets hænder og vrider sammen med barnet kludene og siger, "Nu kan du putte dem over i vognen". Da alle kludene er kommet over hjælpes alle 3 børn med at køre vognen ind på stuen, imens den voksne er tæt på for at hjælpe ved behov. Inde på stuen, tager det ene barn en stak af hagesmækkene og begynder at dele ud til sine venner, som sidder ved bordet. Den voksne nikker til barnet og bekræfter barnets initiativ og barnet fortsætter.

Den voksne fokus på børnenes initiativer og børnenes mulighed for at øve sig i selvhjulpenhed fortsætter under hele måltidet. Børnene tager selv suppe fra skålen og hælder mælk op. Børnene opfordres til at hjælpe hinanden før, under og efter måltidet, de rækker suppe og brød videre til hinanden og de store opfordres til at hjælpe hinanden med at få hagesmækken af, når de er færdige med at spise. De smider hagesmækken til vask, tager en klud og tørre selv deres mund og

hænder og smider kluden til vask. Børnene tager deres tallerken, skraber suppen ned i skraldespanden med skeen, sætter tallerken på madvognen osv.

I børnehaven bærer læringsmiljøet i samme grad præg af, at børnene er selvhjulpne og ud fra barnets zone for nærmeste udvikling øges graden af, hvad barnet udfordres til selv at klare. Vi oplever, at vores læringsmiljøer understøtter børnenes overskud og lyst til at hjælpe hinanden.

Social udvikling

Mål 1 for læreplanstemaet social udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Mål 2 for læreplanstemaet social udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Strandbo skaber vi blandt andet et læringsmiljø, der understøtter social udvikling via vores kerneværdier - Tryghed, omsorg og glæde. Vi tror på, at disse 3 værdier er med til at skabe en stemning i vores hus, som sikrer trivsel og danner et godt fundament for gode relationer og empati børn-børn og barn-voksen imellem.

Personalet er først og fremmest rollemodeller for det gode samspil. Vi er som voksne ansvarlige for de relationer og samspil, vi har med børnene og herigennem viser vi sociale handlemuligheder og empati. I Strandbo er det sociale fællesskab en øvebane for alle børn – de er ved at lære at begå sig i børnefællesskaber og vi guider, vejleder og støtter op omkring disse.

Socialiseringen finder sted over hele dagen, i legen, i vokseninitierede aktiviteter så som samlingen og i de rutineprægede situationer så som måltidet. Følgende er eksempler på dette:

Legen som et læringsmiljø der understøtter den sociale udvikling

Legen er en essentiel øvebane for alle børn. I legen afprøves og forhandles der om de sociale spilleregler – hvad er acceptabelt og hvad er ikke. I legen lærer børn at indgå kompromisser og løse konflikter. De lærer at tage hensyn til hinanden og at deltage i et fællesskab, hvor de er sammen om et fælles tredje – legen.

Det er ikke alle børn, der har lige let ved at få adgang til legefællesskaber eller forstå at fastholde deres deltagelse i legefællesskaberne. Derfor er vi pædagoger opmærksomme på at veksle mellem at gå foran, ved siden af og bag ved børnenes lege.

Vi har både et blik for at støtte op om eksisterende relationer og fællesskaber, men også til at inspirere og hjælpe til at invitere ind til nye konstellationer af venskaber. Dette for at sikre, at alle børn får mulighed for at deltage i sociale fællesskaber. Alle skal have muligheden for at øve sig og udvikle sociale kompetencer, derfor hjælper vi børnene til at se potentialer hos hinanden via et resourcesyn.

Et eksempel fra børnehaven på en vokseninitieret leg, der understøtter fantasi, børnefællesskaber, alsidig personlig udvikling og social udvikling:

Et barn har lidt svært ved at finde ro på stuen denne dag. Pædagogen ser det, går foran legen, og inviterer barnet til at lege med de Lego klodser, barnet står og sparker til. Pædagogen og barnet får gang i en leg om at bygge en butik. Den vokseninitieret leg fanger barnet og aktivere levende fantasi. 2 andre børn kigger på og med hjælp fra pædagogen inviterer barnet de 2 børn ind i legen. Der bliver nu bygget en togbane ved siden af og legen udvikler sig til, at Legofigurerne skal tage toget hen for at købe noget i butikken. Legen foregår henover formiddagen. Barnet, der havde det svært, får brugt de kompetencer, han har til at skabe et fællesskab med andre børn på stuen og både han, og de øvrige børn, får en fælles god erfaring med hinanden.

Måltidssituationen som et læringsmiljø der understøtter den sociale udvikling

I Vidensopsamling kvalitet i dagtilbud – pointer fra forskning (EVA, 2017) præciseres det hvordan måltidssituationen kan have en socialiserende funktion" (...) hvor børnene fx tilegner sig bordmanerer, lærer at vente, til det bliver deres tur, og udvikler sociale kompetencer ved at have interaktion med mange forskellige børn" (s. 27). I Strandbo tror vi på, at læringsmiljøet kræver, at den voksne er nærværende, guidende, deltagende og at der er fokus på en god stemning ved måltidet, for at sikre en social læring hos de deltagende børn. I måltidssituationerne sørger vi for, at læringsmiljøet understøtter selv- og medbestemmelse ved, at børnene bliver præsenteret for maden og selv kan sige til og fra, hvorvidt de ønsker mere mad, mælk osv. og hvorvidt de bryder sig om maden eller ej. Vi er opmærksomme på, at lytte til barnets behov og meninger og tager det seriøst. Der er selvfølgelig stadig tale om, at de voksne sætter rammen for, hvad der er acceptabelt ved måltidet.

Samlingen som et læringsmiljø der understøtter den sociale udvikling

I Vidensopsamling kvalitet i dagtilbud – pointer fra forskning (EVA, 2017) pointeres det, at "Samlingen kan fungere som en arena for deltagelse, medbestemmelse og demokratiforståelse hos helt små børn, da den giver børnene mulighed for at øve sig i at lytte til de voksne og hinanden, vente på tur til at tale og deltage i et fællesskab, hvor alle børn på stuen er med" (s. 27). På lige fod med måltidssituationen tror vi på, at den gode stemning er nødvendig for at samlingen bliver en god øvebane for alle børn. Det er en forudsætning, at vi voksne giver plads til, at børnene i en vis udstrækning kan få lov at deltage på deres egne præmisser, så længe det ikke bryder fællesskabets mulighed for at gennemføre samlingen. Vi giver plads til, at børnenes perspektiver både høres og inddrages, fordi børnene på den måde bliver mere aktive deltagere og mere modtagelige for læring.

Eksempel på et læringsmiljø i en samling i vuggestuen der understøtter sociale fællesskaber, sociale spilleregler og handlemuligheder samt medbestemmelse:

9 børn og 1 voksen sidder på gulvet og er klar til samling. En anden voksen tager sangkufferten frem. Der jubles i kor da børnene ser kufferten, flere børn rejser sig af begejstring, hopper og klapper. Pædagogen med sangkufferten kommer hen og sætter sig. Flere af børnene vil helt hen og sidde ved den voksne med kufferten. Pædagogen guider børnene til at sidde på numsen og siger med rolig men tydelig stemme, "Det bliver alles tur, både din og din og din", mens hun peger på de børn, der kæmper om pladsen ved hende. Pædagogen fanger alles opmærksomhed ved at sige "Sååå unger er i klar? Vi skal finde den første sang". Pædagogen rækker kufferten hen til en af børnene og åbner låget. En af de andre børn forsøger at få fat i noget fra kufferten og 2 andre børn følger trop. Den voksne tager roligt børnenes arme væk og siger, "Hov, det er lige X tur nu, lad os se hvad X vælger for en sang". Det ene barn bliver lidt ked af det. Den anden pædagog sætter sig hen til hende og lægger en arm omkring hende. Ved at få en arm omkring sig, klarer hun at vente på sin tur. En dreng går hen til reolen og dimser lidt med noget legetøj. Drengen bliver inviteret hen igen og han kommer tilbage.

Eksempel på et læringsmiljø i en samling i børnehaven der understøtter sociale fællesskaber, relationer, forskellighed som en ressource og empati:

I børnehaven har vi leget den varme stol til samling. Legen øver børnene i at se og fokuserer på de positive ting, der er ved deres venner. Legen går ud på, at et barn placeres i midten af en rundkreds. De øvrige børn og pædagogerne skal nu alle sige en positiv ting om barnet. Der må IKKE siges negative ting. Reglerne er forklaret til børnegruppen inden legen går i gang og gentages hver gang der er ny tur. Når et barn har sagt en positiv ting skrives det ned på et papir med et billede af en stol og et hjerte. Pædagogen markerer en turtagning ved at henvende sig til et nyt barn og sige, "Kan du sige en positiv ting om X". Når alle har sagt en ting, læser den voksne alle de fine ord op for alle. Barnet får papiret og sammen med en af pædagogerne hænges det op på barnets plads i garderoben, så alle kan se det. Barnet må tage det med hjem ved afhentning. Det er en meget efterspurgt leg og vi oplever, at børnene både gerne vil være i den varme stol og være dem, der siger positive ting. Børnene fortæller ofte, at deres 'varme stol papir' hænger synligt et sted i deres eget hjem.

Kommunikation og sprog

Mål 1 for læreplanstemaet kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Mål 2 for læreplanstemaet kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Sproget er et væsentligt fundament for barnets udvikling. Gennem sproget kommunikerer vi med omverden, danner relationer og forstår samt erfarer os selv og andre. Udvikling af sprog og kommunikative kompetencer er altid til stede i Strandbo, hvad enten der er tale om rutinesituationer, leg eller aktiviteter. Hertil anvender vi forskellige metoder til sprogets understøttelse bl.a. *Dialogisk læsning*, *Læringsstigen* og strategier omkring *Den gode samtale*.

Børns sprog udvikles i dialoger. Det er derfor et fokus fra vores side, at der skal være plads til samtalen i Strandbo. Børn skal have plads til at fortælle – både til hinanden og til de voksne. Det betyder, at vi bestræber os på at nå flere turtagninger i vores dialoger med børn, for at opnå kvalitet i vores samtaler. Det er ligeledes et opmærksomhedspunkt ikke kun at stille ja og nej spørgsmål, men at udvide sproget ud fra barnets nærmeste udviklingszone. Vi er rollemodeller for hvordan sproget bruges. Det betyder, at vores ordforråd skal være nuanceret og beskrivende, så børnene bliver præsenteret for mange ord og måder at kommunikere på.

Den daglige sprogudvikling i vuggestuen sker eksempelvis gennem bøger, rim og remser, sang og musik. Der gøres meget ud af at stimulere den sproglige udvikling i den tætte, trygge og nære relation, der er mellem barnet og dets voksne. Vi har et ekstra fokus på at følge barnets blikretning, for at fange hvad barnet er optaget af og dernæst sætte ord på det vi sammen ser. Vi svarer på bar-

nets pludren, sætter ord på barnets udtryk samt bruger meget gestik og mimik i dialoger med børnene. I vuggestuen er italesættelsen af hverdagens rutiner særlig vigtig, da det er gentagelser, der sker hver dag og over hele dagen. Børnene hører derfor de samme ord mange gange samtidig med, at barnet lærer at forstå sig selv i situationen, fordi der sættes ord på det de gør.

I børnehaven handler det særligt om at have respekt for samtalen, så børnene kan gøre sig erfaringer med at sætte ord på det, de tænker og gør. Men også at lære dem måden man kommunikerer på med hinanden, vi venter på den anden er færdig med at tale, vi lytter og afbryder ikke.

Det tilstræbes, at arbejde med børnene i små grupper både i vuggestuen og i børnehaven, da det giver det enkelte barn en bedre mulighed for en optimal sprogudvikling.

Det forventes, at forældrene er medansvarlige i inddragelsen af sprogarbejdet for deres barn fra start, så de aktivt tager del i dets sproglige udvikling. I samarbejdet tages der udgangspunkt i hvor barnet skal støttes sprogligt – ud fra dets udviklingsmæssige niveau samt ud fra en eventuel sprog-vurdering. Af de sprogansvarlige opfordres forældrene til at bruge de sproglige strategier der arbejdes med. Disse strategier tilrettelægges for det enkelte barn.

Alle voksne omkring barnet er sproglige rollemodeller, men forældre har en særlig vigtig position i forbindelse med barnets sproglige udvikling, se også www.sprogpakken.dk.

For de børn, der har behov for ekstra sprogstimulering tilrettelægges de sprogansvarlige den nødvendige indsats, der skal arbejdes ud fra. Dette sker i samarbejde med forældrene og barnets pædagoger på stuen.

Et eksempel fra vuggestuen på et læringsmiljø, der understøtter den tidlige sproglige udvikling via gestik, mimik og italesættelse af barnets handlinger samt en understøttelse af barnets begyndende forståelse for sig selv og sine følelser:

Der er en huleleg i gang på stuen. 4 børn kravler under bordet. Den ene dreng rejser sig op og banker hovedet op i bordet. Han græder og tager sig til hovedet, mens han søger den voksnes blik. Pædagogen fanger hans blik og sætter sig på hug hos barnet og siger, "Av du slog dig". Drengen peger på sit hoved og siger "Av". Pædagogen svarer "Ja du slog dig på hovedet. Du bankede hovedet op i bordet". Pædagogen bruger både gestik og mimik, ved at hun peger på drengens hoved og peger under bordet, hvor drengen slog hovedet, mens hun vrider ansigtet som viser smerte.

Et eksempel på læringsmiljøer i børnehaven, der understøtter den sproglige udvikling, en begyndende forståelse for sig selv, hinanden og omverdenen:

En dreng på tre år, indskrevet under §11, kommer ind fra legepladsen sammen med alle de andre børn. Drengen er blevet våd, så han skal have tørre bukser og sokker på. Han behersker endnu ikke så mange danske ord, men den voksne forstår, at han forklarer, at han har våde bukser, idet han siger det danske ord "våd" og peger på sine bukser, mens resten er på modersmålet. Den voksne svarer, "Du er blevet våd, dine støvler er våde, dine bukser og dine strømper er også våde". Pædagogen peger på beklædningsgenstanden, idet hun benævner dem. Det er tydeligt at se, at han forstår, hvad der bliver sagt. Mens han instrueres i at tage det våde tøj af, siger den voksne "Du er godt nok blevet meget våd – er det fordi det regner derude eller har du leget i en vandpyt?". Han griner og siger "Pyt".

Et eksempel fra børnehaven på et læringsmiljø der understøtter en begyndende forståelse for omverden via matematiske begreber samt at opnå erfaringer med at kommunikere og deltage i sociale fællesskaber:

Det er formiddag og mellemgruppen arbejder med masefylde, vægt, længde, bredde, højde samt hvad kan rumme mest. Børnene fik kendskab til nogle nye begreber og fik samtidig mulighed for at komme i dialog med hinanden. Dialogen handlede blandt andet om, hvad der var længst, hvordan vi kunne finde ud af hvad der var tungest, hvad, hvordan vi kunne finde ud af hvilken skål der

kunne rumme mest osv. Samtidig gav det også mulighed for at børnene lærte at give plads til hinanden, ved at lære at respektere at nu er det min kammerat, der taler og forklarer og de andre der lytter til han er færdig.

Krop, sanser og bevægelse

Mål 1 for læreplanstemaet krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Mål 2 for læreplanstemaet krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vores børnesyn bygger på en tro på, at børn lærer af erfaringer. Børn skal have lov at prøve selv og det gælder i høj grad, når vi taler om læringsmiljøer, der skal understøtte krop, sanser og bevægelse. Kroppen skal bruges, mærkes, føles, udfoldes og udfordres for at danne sig erfaringer omkring, hvad den kan og er i stand til – både i ro og i bevægelse. Børnene danner deres kropsidentitet igennem kropslige erfaringer i sociale samspil med andre børn og voksne. De ser og observerer hinanden og i legen afprøver de, hvad de selv kan. Det er her vi pædagoger støtter op omkring læringsmiljøet ved at have for øje, hvor barnets zone for nærmeste udvikling er. Vi kan hjælpe barnet med at udfordre sig selv, men også lære at passe på sig selv og sin krop. At lære sin krop at kende handler nemlig både om at kunne bruge sin krop rent fysisk, men i den grad også om at lære at mærke hvad har jeg behov for, hvad kan jeg lide og ikke lide, hvor går min grænse osv.

Vi tror på, at børns oplevelser med krops- og bevægelsesglæde kræver voksne omkring dem, som giver bevægelse lov til at fylde i hverdagen og har tålmodighed til at lade barnet prøve selv. Her er vi særligt opmærksomme på forældrene som samarbejdspartnere, for at give børnene de bedste betingelser for udviklingen af deres krop og sanser. Ved behov vejleder vi individuelt i forhold til det enkelt barns behov og samtidig vejleder vi mere generelt i forhold til, at ALLE børn har de bedste betingelser for at udvikle sig, lære og trives – hvis de får lov selv. Vi bremser børnenes udvikling, hvis vi gør alt det de selv kan og alt det de i virkeligheden har brug for at lære. Vi kan desværre også komme til at bremse og ødelægge barnets lyst til at kunne ting selv, hvis ikke vi eller forældre er motiverende, støttende og tålmodige i barnets læreproces. Det gælder både, når de skal lære at gå, kravle op på stolen, vaske hænder selv, spise med kniv og gaffel, tage sko på, lyne lynlåsen selv osv.

Samtidig tror vi på at krops- og bevægelsesglæde smitter! Det er derfor et af vores mål, at vi voksne skal motivere mere til bevægelse og kropslig udfoldelse og gå mere med på børnenes initiativer til bevægelse. Vi skal både gå bagved, ved siden af og foran i børnenes oplevelser af krops- og bevægelsesglæde.

Læringsmiljøer som understøtter krop, sanser og bevægelse i vuggestuen

Eksempel på et læringsmiljø i en planlagt vokseninitieret aktivitet, der understøtter kropslige erfaringer, bevægelsesglæde, risikofyldt leg, den vestibulære sans og muskel-led-sansen:

5 børn er til rytmik i kælderen. Børnene drejer rundt i en fuglerede-gynge. De bliver både drejet den ene vej og den anden vej for at styrke vestibulære sansen og pædagogen stopper også gyn-gen brat, sådan at børnenes muskelspændning/muskel-led-sansen styrkes. Børnene løber op af en skumbakke og hopper ned på en madras. Nogle nærmest kravler ned, andre hopper og falder ned på maven, ryggen eller lander på benene. Pædagogerne lader børnene prøve at hoppe som de vil, men guider børnene i henholdsvis at udfordre sig selv eller passe på sig selv. Børnene in-spirerer hinanden og det går hurtigere og hurtigere med at få løbet op af bakken for at hoppe ned. De slår kolbøtter ned af bakken, nogle triller på siden ned og andre løber ned. Børnene er i et trygt rum, hvor de kan eksperimentere og prøve deres kroppe af. Der er bevidst få børn med i aktiviteten, så der er plads til, at børnene kan udfolde sig.

Eksempel på et læringsmiljø i en børneinitieret aktivitet, der understøtter den taktile sans, kropsbevidsthed, kropslige følelser og fornemmelser samt den sociale udvikling:

Det er formiddag på stuen, der er 1 pædagog og få børn. En pige på knap 2,5 år peger op på et tæppe, der ligger oppe på en hylde med en pensel ovenpå. Pædagogen nikker og spørger, "Vil du have penselmassage?" Pigen smiler, trækker op i blusen og ligger sig ned på gulvet. En dreng og en pige kommer til. Pigen lægger sig ved siden af den anden pige og hiver op i blusen. Begge piger får penselmassage af pædagogen både i hovedet, på hænderne, maven, nakken osv. Drengen observerer og pædagogen spørger om han vil prøve. Han kommer hen og lægger sig. Pigen, som satte aktiviteten i gang, vil gerne give de 2 andre børn massage. Pædagogen hjælper hende med at spørge, om det er okay og de 2 andre nikker ja. Pigen giver drengen mas-sage på maven og på hænderne, men drengen er ikke helt tryk ved det. I stedet giver de 2 piger hinanden massage og drengen observerer.

Læringsmiljøer som understøtter krop, sanser og bevægelse i børnehaven

Eksempel på et læringsmiljø i en rutinesituation, der understøtter kropslige erfaringer, alsidig personlig udvikling, læring via erfaringer og vedholdenhed:

En dreng på 4 år er på vej i garderoben. Barnet har svært ved at tage tøj på og efter et par for-søg bliver han distraheret og fjoller lidt rundt. Dagen efter placere en pædagog sig nær ham i garderoben og guider ham til, hvor og hvordan han skal starte for at komme i tøjet. Da jakken skal lynes driller det ham igen og han beder pædagogen om hjælp. Pædagogen spejler ham og siger, at de lynlåse da også kan være svære. Der bliver sat ord på og det vises, hvordan det kan klares at lyne jakken. Sidst på ugen har barnet ikke længere brug for at blive guidet og støttet i forhold til at komme i gang og han klarer også selv at holde fokus på det, han skal i garderoben. Han kan med hjælp selv få lynet lynlåsen og han giver pædagogen en Highfive og et stort smil.

Eksempel på et læringsmiljø i en spontan vokseninitieret aktivitet, der understøtter krops- og bevægelsesglæde:

Det er eftermiddag i børnehaven og der er en del af børnene, der er gået hjem. Lege er derfor brudt op og en del børn flagrer lidt rundt og ved ikke helt hvad de vil foretage sig. Pædagogen finder en IPAD frem og sætter sangen "Se det lille tog..." på og hun synger med. Flere af bør-nene gør som sangens tekst udtrykker. Pædagogen ligger sine hænder på en af børnenes skuldre og går i toggang med hende. Da sangen slutter råber børnene "En gang til". De går nu sammen i toggang ud i gangen. Pædagogen følger med og børn fra den anden stue kigger på. Der ender med at være 2 lange tog, med børn fra begge stuer, der 'futter' rundt i garderoben.

Natur, udeliv og science

Mål 1 for læreplanstemaet natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Mål 2 for læreplanstemaet natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I Strandbo tror vi på, at vores fornemmeste opgave i forhold til at sikre et læringsmiljø, der understøtter natur, udeliv og science er vores engagement, vores nysgerrighed og vores undersøgende tilgang til naturen samt dens fænomener.

I forbindelse med udarbejdelsen af denne læreplan, blev vi opmærksomme på at vi i Strandbo manglede viden om, og erfaring med, at arbejde med science som en del af vores pædagogiske læringsmiljø. Vi valgte derfor, at vores årlige vinterprojekt i år 2020 skulle omhandle *Natur, udeliv og science* med hovedvægt på science.

Vores mål var, at vi personale fik mere erfaring med at være undrende og undersøgende i vores tilgang til verden – sammen med børnene. Vi ønskede, at vores læringsmiljøer skulle vække børnenes nysgerrighed via vores undersøgende og undrende tilgang. I projektet gik vi både foran, ved siden af og bag ved børnene i deres færd og deres måde at erfare og eksperimentere på. Hensigten ved at gå foran var at 'plante små frø' hos børnene, og dermed vække deres nysgerrighed til selv at undersøge og finde svar på ting i deres omverden. Vi præsenterede børnene for nye erfaringer og nye måder at se og forstå verden på.

Hensigten ved at gå ved siden af og bagved i børnenes søgen efter svar var at følge børnenes spor – at se omverdenen igennem deres øjne og stille os undrende sammen med dem – uden umiddelbart at give svaret med det samme (hvis vi skulle have det). At gå bagved er også et forsøg på at lære af børns umiddelbarhed og deres undren omkring en verden, de ikke kender endnu og hvor fantasien ofte får frit løb. Her var vores mål, at vi personale skulle lære at lade os rive med og gå med på børnenes løsningsforslag eller historier omkring, hvorfor ting er som de er og igennem løsningsforslag prøve at undersøge, om det holder stik.

Vi erfarede, at det var en proces, der krævede en del af os voksne. Vi skulle slippe lidt af vores kontrol og lade os rive med. Vi skulle i virkeligheden lære at lege lidt igen og samtidig finde vores egen nysgerrighed frem, for at kunne følge børnenes spor, for at følge dem der, hvor de er. Det var en lærerig og spændende proces, der i den grad har vækket noget i os som personale-gruppe. Science er blevet et begreb, der lever i Strandbo – både hos børn og voksne. Vi tænker den undersøgende og eksperimenterende del ind i vores hverdags projekter og der er efterfølgende blevet udforsket en hel masse i Strandbo. Science er noget vi bare gør og børnehavebørnene italesætter endda selv; "Skal vi lave science?"

Vi oplever, at børnene tager ejerskab i projekterne på en helt anden måde, når de selv er medskabere og initiativtager til projektet og processen. Vi oplever samtidig børn, der engagerer sig mere i aktiviteterne, når de får lov at afprøve mere og erfare mere på egen hånd. De bliver igennem denne erfaring klogere på dem selv og deres omverden.

Følgende er eksempler på daglige læringsmiljøer fra vores legeplads som understøtter Natur, udeliv og science:

Læringsmiljøer der understøtter Natur, udeliv og science i vuggestuen

Jeg har plukket æbler fra vores æbletræer, jeg har duftet og smagt på dem. Det gav mig en begyndende fornemmelse for vores forbundethed med naturen!

Jeg har samlet kastanjer. Jeg blev sammen med en voksen nysgerrig, så vi undersøgte Kastanjen og jeg så det træ, som kastanjen kom fra. Det styrkede min nysgerrighed og min lyst til at udforske og undersøge.

Jeg har samlet rådne æbler op fra jorden, som vi har affaldssorteret. Det gav mig en begyndende forståelse for bæredygtighed og udnyttelsen af naturens ressourcer.

Jeg har mærket regnens dråber i mit ansigt, jeg har hoppet i vandpytter og leget med mudder. Det gav mig en begyndende fornemmelse for vejrfænomener og årsag, virkning og sammenhæng.

Jeg har fundet blade i forskellige farver, størrelser og former. Jeg har sorteret og kategoriseret dem i farver. Det styrkede min matematiske opmærksomhed og fornemmelse for det matematiske sprog såsom få/mange, stor/lille, buet/takket osv.

Læringsmiljøer der understøtter Natur, udeliv og science i børnehaven

Jeg har samlet skrald på legepladsen. Det gav mig en forståelse for, hvordan vi påvirker naturen og hvordan vi kan passe på den. Jeg har affaldssorteret skraldet. Det gav mig en forståelse for at noget skrald kan genanvendes.

Jeg har samlet kastanjer - spiselige og ikke spiselige hestekastanjer. Vi observerede og undersøgte kastanjerne. Det styrkede min lyst og nysgerrighed. Vi bagte de spiselige kastanjer i ovnen og smagte på dem. Det gav mig en begyndende forståelse for, hvordan naturens ressourcer kan udnyttes og en fornemmelse for bæredygtighed.

Jeg har samlet blade sammen. Jeg har sammen med en voksen udforsket, hvilke træer bladene kommer fra. Vi har set på formerne og farverne og kategoriseret dem. Det giver mig en matematisk opmærksomhed. Vi har talt om hvorfor alle bladene falder af træerne. Det giver mig en forståelse for årstiderne samt årsag, sammenhæng og virkning. Vi har brugt bladene til at lave blad uroer, som vi har udsmykket med på stuen. Det gav mig en forståelse for, hvordan vi kan udnytte og anvende naturens ressourcer.

Jeg har sammen med en voksen savet en gren af vores æbletræ, som vi har hængt ind i undulaternes bur, så undulaterne får variation i deres miljø. Det gav mig en forståelse for dyrevelfærd og en fornemmelse for ansvarlighed over for dyr samt udnyttelse af naturens ressourcer.

Kultur, æstetik og fællesskab

Mål 1 for læreplanstemaet kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

I Strandbo er vi nysgerrige på børnenes kultur, traditioner, værdier samt måder at leve og tænke på og vi spørger positivt ind til alle børns oplevelser. Vi gør det legitimt at spørge ind til hinanden og være nysgerrige og vi hjælper med at sætte ord på det, børnene har at byde ind med. Dagligt spørges der ind til børnenes hjemmearenaer og på den måde præsenteres børnene for andre former for fællesskaber, kulturer og værdier end deres egen, ved at få præsenteret kammeraternes fortællinger. De får en begyndende fornemmelse for deres egen kultur og egne værdier, ved at de deler deres oplevelser og forståelser med andre.

Derudover skaber vi læringsmiljøer, der understøtter kultur, æstetik og fællesskab via højtiderne. Vi fejrer halloween, fastelavn, påske og jul og præsenterer her forskellige måder at fejre de forskellige højtider på. Vi taler om den danske kultur og de traditioner, der er tilknyttet hertil og vi holder påskefrokost og julefrokost. Vi går på opdagelse i andre nationaliteters traditioner både via de nationaliteter, der er repræsenteret i huset men også via bøger og internettet. Vi lader børnene fortælle om deres oplevelser i forbindelse med højtider og på den måde lærer børnene, at forstå deres egne værdier og bliver samtidig præsenteret for andre værdier, kulturer, traditioner og fællesskaber.

Mål 2 for læreplanstemaet kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer og medier.

Vi har i Strandbo tradition for at se flere teaterstykker årligt. Herigennem skaber vi læringsmiljøer, hvor børnene får æstetiske oplevelser gennem indtryksdimensionen, som er børnenes æstetiske oplevelser i mødet med forskellige kunstarter.

I vuggestuen benytter vi os af forestillinger, der "kommer til os". På den måde kan vi give flere børn muligheden for at få oplevelsen af en teaterforestilling. Forestillingen foregår i vores hus, så børnene er i trygge rammer de kender, hvilket gør, at flere af de små ikke finder oplevelsen for overvældende. Samtidig har vi her muligheden for at trække os tilbage på stuen, hvis nogle børn ikke trives i oplevelsen. De yngste børn i børnehaven deltager også i disse forestillinger, som finder sted her i Strandbo.

Børnehaven tager flere gange årligt i teatret. Blandt andet har vi en fast tradition for at besøge Ishøj teater omkring juletid og de kommende skolebørn ser som fast tradition "Folk og røvere i Kardemommeby" på Bellevue teater.

Efterfølgende har vi fokus på at skabe rum for læringsmiljøer, som understøtter den kulturelle udtryksdimension, som er børnenes egen skabende og eksperimenterende praksis. Vi går bagved,

ved siden af eller foran, når børnene udtrykker deres oplevelser. Det kan være børn, der tegner eller maler deres oplevelser, børn der drager oplevelserne fra forestillingen ind i legen, børn der laver teaterforestillinger hjemme i institutionen mv.

Eksempel fra børnehaven på et læringsmiljø, der både rummer en indtryks- og udtryksdimension og samtidig understøtter børnefællesskaber og børnenes dannelsesproces:

Efter en tur i teateret bruger en gruppe af børnene eftermiddagen til at sætte et teaterstykke op, som de vil vise til alle, der vil se. De indtager det ene rum på stuen og lukker døren. De bestemmer, at man lige skal banke på, før man må komme ind – for de øver og vil helst ikke forstyrres. Efter noget tid går døren op og 2 børn kommer ud og begynder at bære stole ind i deres øve rum. De spørger om hjælp til at rykke på et bord og finder derefter tæpper og øvrige rekvisitter frem. Da gruppen mener, at de har øvet nok, kommer de ud og begynder at klippe billetter i papir. De uddeler billetter til alle, de kan finde og inviterer til præmiere på deres forestilling. I rummet bruges et bord til scene og stolene er sat pænt på række, præcis som i det teater, som de netop har været i. Efter forestillingen bliver der klappet af alle fremmødte og børnene bukker og fniser til hinanden. De fortæller, om alt det de har øvet og lavet bag den lukkede dør. Nye børn vil gerne være med og legen begynder på ny.

I Strandbo formidler vi kulturelle oplevelser i det daglige læringsmiljø ved blandt andet spontane og planlagte børne- og vokseninitieret aktiviteter. Vi anlægger et børneperspektiv og er herigen-nem nysgerrige og opmærksomme på børnenes måder at udtrykke sig på. Vi bestræber os på, at gribe de ideer og initiativer børnene kommer med, for at børnene føler sig mødt med respekt og interesse. Alle børn skal have muligheden for, gennem kulturen, at møde nye sider af sig selv og have muligheden for at udtrykke sig på flere forskellige måder. Det er her, vi skal være opmærk-somme på, hvordan vi skaber de bedste betingelser for, at alle børn får mulighed for at udfolde deres fulde potentiale. Det kan være gennem kreative processer, sang, musik og dans samt lit-teratur.

Eksempel på et læringsmiljø i børnehaven der understøtter medbestemmelse, fantasi, nysgerrig-hed og kultur, æstetik og fællesskab:

Det er formiddag på stuen og børnene har i den seneste tid lavet en masse julepynt. De er meget optaget af det hele og vil gerne blive i samme spor. De spørger derfor en af de voksne, hvad de skal lave af juleting den dag. Den voksne siger, "Det ved jeg simpelthen ikke, har i mon selv en ide?". Børnene tænker sig om og kommer med forslag, som de allerede tidligere har lavet. Den voksne indvilliger og inviterer dem en tur med på værkstedet, hvor der kan findes de nødvendige ting frem. På værkstedet bliver den voksne i baggrunden og lader selv børnene undersøge hyl-der og reoler for at finde de ting de mener, de skal bruge. Ret hurtigt finder børnene malingen og sammen beslutter de, at de vil male. De finder pensler og glas, som de fylder med vand. De fin-der forklæder og en af børnene finder også nogle brune kegler, der er smidt i en kasse. Børnene bliver enige om, at det må da være juletræer og på stuen maler de keglene til flotte træer.

Et eksempel på et læringsmiljø i vuggestuen, der understøtter indtryks- og udtryksdimension, medbestemmelse og kropskontrol via musik:

En gruppe på 4 børn er med i en planlagt vokseninitieret aktivitet. De skal tromme. Pædagogen starter med at tromme forskellige rytmer (indtryksdimension). Alle børn har hver deres tromme og de trommer hver deres rytme – efter at have hørt pædagogen tromme (udtryksdimension). På skift trommer børnene mens alle synger barnets navn i en sang. Efterfølgende begynder flere af børnene, at byde ind med ting de kan tromme, blandt andet dyr – hårde slag for en stor bjørn og små slag for en edderkop.

Evalueringskultur

Organiseringen af vores evalueringskultur

Et af vores fokusområder i arbejdet med at implementere den nye styrkede læreplan har været, hvordan vi får skabt en systematisk evalueringskultur, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Evaluering af det pædagogiske arbejde i Strandbo har altid fundet sted, men evalueringen har mere været mundtligt og spontan, frem for skriftlig og systematisk. I Strandbo har evalueringen ikke været organiseret, prioriteret og systematiseret som de pædagogiske styrkede læreplaner nu ligger op til. Det betyder, at vi de sidste år har arbejdet på at skabe og forankre en ny evalueringskultur og arbejdet fortsætter.

En af vores strategier for arbejdet frem mod en ny evalueringskultur var at skabe en struktur for evalueringsarbejdet. Strukturen er, at tirsdag middag er blevet husets nye stue- og afdelingsmøde tidspunkt.

Vi har udarbejdet en faglig standard for, hvordan denne struktur kan holde. Stuemøder ligger på den 1. og 3. tirsdag i måneden og afdelingsmøder ligger på den 2. og 4. tirsdag i måneden. Hver stue har således et stuemøde om måneden og hver afdeling har et afdelingsmøde om måneden. Strukturen for en fast mødedag i forhold til stuemøderne er i grove træk ved at være implementeret i huset og den virker!

I forhold til afdelingsmøderne er det planen, at vi skal hjælpe hinanden på tværs af afdelingerne med at passe hinandens børn, således at så mange som muligt fra hver afdeling kan deltage i mødet. Denne struktur blev igangsat, men er nu til dels sat i bero, indtil Corona tillader, at vi igen kan hjælpe hinanden på tværs af huset.

Det fremadrettede arbejde med vores evalueringskultur

Vi har fået skabt en ramme, der fungerer omkring stuemøder. Begge afdelinger arbejder løbende med temaer og mål for børnegruppen. Vi har sat det første spadestik for vores systematiske evalueringskultur og det videre arbejde er nu med et særligt fokus på evalueringscirklen, der består af 3 trin.

Der er tale om en læringsproces, hvor vi som personale skal begynde at prioritere evalueringen og herunder tiden til at undre os, observere og indsamle dokumentation – for dernæst at justere på praksis således, at vi kommer omkring alle 3 trin i evalueringscirklen. Det er en proces, hvor vi som personalegruppe skal begynde at tænke og handle i cirkulære bevægelser. Vi vil begynde at arbejde mere målrettet med evalueringscirklen, fordi den er overskuelig og forholdsvis enkel.

Vi oplever, at vi har udfordringer med at prioritere at få indsamlet data og dokumentation. Vi mangler konkrete videooptagelser, nedskrevne observationer, praksisfortællinger, børneinterviews eller andet at reflektere og justere ud fra. Vi har helt sikkert nogle blinde vinkler, vi ikke opdager – fordi vi ikke dykker ned i denne proces. Vores proces er oftere at; vi ser noget, der bekymrer os, udfordrer os eller undrer os – vi drøfter det og justerer.

Vores fremadrettede arbejde er derfor at finjustere vores evalueringsmetoder således, at vi formår at komme omkring alle 3 trin i cirklen.

